

ਮਾਨਯੋਗ ਐਮ. ਆਰ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ ਅਤੇ ਐਨ. ਕੇ. ਸੋਢੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜੇ. ਜੇ.
ਕੈਪਟਨ ਚੰਨਣ ਸਿੰਘ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ
, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 5968 .

9 ਫਰਵਰੀ 1992

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950- ਕਲਾਮ 226/227—ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951—
ਐਸ. ਐਸ. ਕੇ. ਪੀ. ਏ., 11-ਏ ਅਤੇ 77— ਚੋਣਾਂ 'ਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਰਿਟਰਨ
ਫਾਈਲ ਕਰਨ 'ਚ ਅਸਫਲਤਾ—ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਰਿਟਰਨ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ —
ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ—\$ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਆਟੋਮਾ ਟਿਕ—
ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ—ਇਸ 'ਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਹ
ਜ਼ਮੀਨ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਬੰਧ ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ
ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਦਾ ਹੈ,
ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ
ਸਕਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ
ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ
ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਕਲੰਕ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਏ
ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੀ ਗਈ ਅਯੋਗਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਖੁਦ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ
ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ
ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰਨ ਤੋਂ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਸੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਨਹੀਂ
ਹੈ, ਪਰ ਸੰਸਦ ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ
ਸਵੈਚਲਿਤ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। (ਪਰਾ ੭)

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 10 ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ
ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਉਹ ਧਾਰਾ 10 ਏ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨਾਂ
ਵੱਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਣ ਲਈ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ
ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਅਸਲ
ਵਿੱਚ, ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ
ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹੈ, ਯਾਨੀ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ। ਇਸ
ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੰਸਦ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ

ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਅਗਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਰਥਾਤ, ਧਾਰਾ 11, ਜਿੱਥੋਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸੰਸਦ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸੀ ਕਿ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਚੋਣ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜੋ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੋਣ ਖਰਚੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਜੇ ਕੁਝ ਸੰਜੀਦਾ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ। ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮਿਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨਾਂ, ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕਰਨੇ ਹੋਣਗੇ।

(ਪਰਾ ੭)

ਐਮ.ਐਸ ਸੇਠੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਪੀਕੇ ਪੱਲੀ, ਅਮਿਤ ਸੇਠੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਅਰੁਣ ਪੱਲੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਹਨ।

ਐਮ ਐਲ ਸਰੀਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ, ਅਲਕਾ ਸਰੀਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਐਮ.ਆਰ. ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ, ਜੇ.

(1) ਨਵੰਬਰ, 1989 ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ 1-ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਸੰਸਦੀ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਕੈਪਟਨ ਚੰਨਣ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਵੀ ਚੋਣ ਲੜੀ। 28 ਨਵੰਬਰ 1989 ਨੂੰ ਨਤੀਜਾ ਆਇਆ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਚੋਣ ਹਾਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 (ਜਿਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 'ਐਕਟ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 77 ਅਤੇ 78 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ! y ਉਸ ਨੂੰ ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਚੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਨਤੀਜਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਚੋਣ ਅਫਸਰ ਕੋਲ ਇਸ ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ, ਅਰਥਾਤ, 28 ਦਸੰਬਰ, 1989 ਤੱਕ। ਇਹ ਖਾਤਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ, ਯਾਨੀ ਵਾਊਚਰ ਆਦਿ ਸਮੇਤ, ਚੋਣ ਨਿਯਮ, 1961 ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਨਿਯਮ 86(1) ਅਤੇ 86(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਨਿਯਮ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਦਰਭ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੰਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951:

"77. ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ।— (1) ਹਰੇਕ <ਉਮੀਦਵਾਰ, ਕਿਸੇ ਏਜੰਟ 'ਤੇ, ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਚੋਣ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ, ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਸਹੀ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਰੱਖੇਗਾ। ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਚੋਣ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਉਸਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਦੋਵੇਂ ਮਿਤੀਆਂ ਸਮੇਤ।

ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ 1.—ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਿਸੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੰਗਠਨ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਰਚੇ। (ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਚੋਣ ਏਜੰਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਚੋਣ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਉਪ-ਭਾਗ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ: -

- (a) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ, ਕੋਰਡਰ ਕੋਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ (ਸੋਧ) ਆਰਡੀਨੈਂਸ, 1974 (1974 ਦਾ ਆਰਡੀਨੈਂਸ 13) ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
- (b) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ, ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਉਕਤ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ 3.—ਸ਼ੰਕਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੰਮ ਜਾਂ ਕੰਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਖਰਚਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾ 123 ਦੀ ਧਾਰਾ (7) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਡਿਸਚਾਰਜ ਜਾਂ

ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਚੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਚੋਣ ਏਜੰਟ।

(2) ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਵੇਰਵੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(3) ਕਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੁੱਲ ਰਕਮਾਂ ਦਾ ਖਰਚਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

78) ਜਿਲ੍ਹਾ ਚੋਣ ਅਫਸਰ ਕੋਲ ਲੇਖਾ ਦੇਣਾ।— (1) ਚੋਣ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਹਰੇਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਚੋਣ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ, ਜੇਕਰ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਮਿਤੀਆਂ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਤਾਰੀਖਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਉਸਦੇ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 77 ਅਧੀਨ ਉਸਦੇ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਚੋਣ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਖਾਤੇ ਦੀ ਸੱਚੀ ਕਾਪੀ ਹੋਵੇਗੀ।

2)) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਜਿਲ੍ਹਾ ਚੋਣ ਅਫਸਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ, ਕਿਸੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਹਲਕੇ ਲਈ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਚੋਣ ਨਿਯਮ, 1961 ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ।

"86. ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਖਾਤੇ ਦੇ ਵੇਰਵੇ।—(1) ਧਾਰਾ 77 ਅਧੀਨ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਚੋਣ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਖਰਚੇ ਦੀ ਹਰੇਕ ਵਸਤੂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵੇਰਵੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ, ਅਰਥਾਤ: -

- (a) ਉਹ ਮਿਤੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;
- (b) ਖਰਚੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ (ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਯਾਤਰਾ, ਡਾਕ ਜਾਂ ਛਪਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ)
- (c) ਖਰਚੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ-
 - (i) ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ;
 - (ii) ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ;
- (d) ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ;

- (e) ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਪਤਾ;
- (f) ਵਾਉਚਰ ਦਾ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ, ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ •
- (g) ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਬਿੱਲਾਂ ਦਾ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ;
- (h) ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਪਤਾ ਜਿਸਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(2) ਖਰਚੇ ਦੀ ਹਰੇਕ ਵਸਤੂ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਉਚਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਾਕ, ਰੇਲ ਰਾਹੀਂ ਯਾਤਰਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ, ਵਾਉਚਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(3) ਸਾਰੇ ਵਾਉਚਰ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਖਾਤੇ ਦੇ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਚੋਣ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰਾਂ ਨੂੰ ਉਪ-ਨਿਯਮ ਦੀ ਆਈਟਮ (f) ਦੇ ਅਧੀਨ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। (1)।

87. ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਦੀ ਆਈਟਮ (ਈ) ਵਿਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਖਰਚੇ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਅਧੀਨ ਵਾਉਚਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

88. ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ, ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਨੋਟਿਸ।—ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਚੋਣ ਅਫ਼ਸਰ, ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਚੋਣ ਖਰਚੇ ਦਾ ਲੇਖਾ ਧਾਰਾ 78 ਅਧੀਨ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਨੋਟਿਸ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਚਿਪਕਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਬੋਰਡ, ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇ-

(a) ਮਿਤੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਖਾਤਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;

(b) ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਨਾਮ; ਅਤੇ

(c) ਉਹ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਖਾਤੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

"88. ਖਾਤੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ।—ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਰੁਪਏ ਦੀ ਫੀਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਾਤੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਫੀਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਜੇ ਇਸ ਲਈ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਖਾਤੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀਆਂ।

89. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ

'ਤੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ।

- (1) ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਖਾਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 78 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਲੈਕਟਿਅਪ ਕਮ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰੇਗਾ-
 - (a) ਹਰੇਕ ਚੋਣ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਨਾਮ;
 - (b) ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੋਣ ਖਰਚੇ ਦਾ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਉਹ ਮਿਤੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਖਾਤਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ
 - (c) ਕੀ ਉਸਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਖਾਤਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਏਸੀ ■ ਟੀ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
- (2) ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਚੋਣ ਅਫ਼ਸਰ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਚੋਣ ਖਰਚੇ ਦਾ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭੇਜੇਗਾ। ਉਸ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਲੇਖਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਦਰਜ ਵਾਊਚਰ।
- (3) ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਆਪਣੇ ਨੋਟਿਸ ਬੋਰਡ 'ਤੇ ਲਗਾ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗਾ।
- (4) ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਚੋਣ ਟੈਸਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਢੰਗ।
- (5) ਜਿੱਥੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਲੜਨ ਵਾਲਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਸਫਲਤਾ ਲਈ ਧਾਰਾ 10A ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।
- (6) ਕੋਈ ਵੀ ਚੋਣ ਲੜਨ ਵਾਲਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਪ-ਨਿਯਮ (5) ਅਧੀਨ ਕਾਰਨ

ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਵੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਭੇਜ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਲ੍ਹਾ ਚੋਣ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਖਾਤੇ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ, ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਖਾਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

(7) ਜਿਲ੍ਹਾ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਕਾਪੀ ਅਤੇ ਖਾਤੇ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ) ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਭੇਜੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(8) ਜੇਕਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਅਤੇ ਜਿਲ੍ਹਾ ਚੋਣ ਅਫਸਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਉਹ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਖਾਤਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ, ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 10A ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਿੰਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਯੋਗ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗਾ। ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸਾਲ, ਅਤੇ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।"

(2) ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਭਾਰਤ ਦਾ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਇੱਕ "ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਲਈ ਹੈੱਡਕੁਓਟ" ਵੀ ਜਾਰੀ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਾਤੇ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਦਾਇਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਚੋਣ ਖਰਚੇ, ਨਾਲ ਹੀ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਖਾਤੇ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਪ੍ਰੋਫਾਰਮਾ। ਚੈਪਟਰ V ਦੇ ਪੈਰਾ 6(h) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹਨਾਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਫਾਰਮਾ ਹਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(3) 5 ਜਨਵਰੀ, 1990 ਨੂੰ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਚੋਣ ਅਫਸਰ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਨੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 89(1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭੇਜੀ, ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੋਣ ਖਰਚੇ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਨਹੀਂ ਭਰਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ 25 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1990 ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 89(5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਉਂ ਨਾ ਉਸ ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਦੇ ਚੋਣ ਖਰਚੇ ਦਾ ਹਿਸਾਬ। ਉਸ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਵੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਖਾਤਾ ਜਮ੍ਹਾਂ

ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ। ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 24 ਮਈ, 1990 ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਚੋਣ ਅਫਸਰ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਚੋਣ ਅਫਸਰ ਨੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਖਾਤਾ ਨਾ ਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰੋਫਾਰਮੇ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 86(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਿਸੇ ਵਾਊਚਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ। 15 ਜੂਨ, 1990 ਨੂੰ, ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਚੋਣ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕਰੀਬ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 11 ਸਤੰਬਰ 1990 ਨੂੰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਚੋਣ ਅਫਸਰ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਤੋਂ ਪੁਛਗਿਛ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਖਾਤੇ ਵਿਚਲੀਆਂ ਖਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਿਆ ਹੈ। ਪਰ 19 ਸਤੰਬਰ, 1990 ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਚੋਣ ਅਫਸਰ ਨੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਖਾਤੇ ਵਿਚਲੀਆਂ ਖਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ 7 ਨਵੰਬਰ, 1990 ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਖਾਤਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਲਈ, ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, , ਚੰਗੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਤਰਕ ਦੇ ਬਿਨਾਂ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ , ਡੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ 7 ਨਵੰਬਰ, 1990 ਤੋਂ 6 ਨਵੰਬਰ, 1993 ਤੱਕ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(9) ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ , ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ 13 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1991 ਨੂੰ ਉਸ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ 17 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1991 ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ 18 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1991 ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਵੀ ਤਾਜ਼ਾ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ 19 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1991 ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ 21 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1991 ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ 22 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1991 ਨੂੰ ਮੋਸ਼ਨ ਬੈਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ, ਤਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ:-

“29 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1991 ਲਈ ਮੋਸ਼ਨ ਦਾ ਨੋਟਿਸ। ਦਸਤੀ ਵੀ। ਉਕਤ ਮਿਤੀ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ 7 ਨਵੰਬਰ, 1990 ਅਤੇ 17 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1991 ਦੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਤਮਕ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਗਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੱਕ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

22 ਅਪ੍ਰੈਲ 1991

ਆਈ.ਐਸ ਟਿਵਾਣਾ,

ਜੱਜ.

ਬੀ.ਐਸ.ਨੇਹਰਾ,

ਜੱਜ.

ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ 2 ਮਈ, 1991 ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਅੰਤਰਿਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ। 22 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1991 ਨੂੰ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਪਰੋਕਤ ਅਪੀਲ ਨੂੰ 4 ਅਕਤੂਬਰ, 1991 ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਮੰਨ ਕੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਦੁਬਾਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ। ਮੁੱਖ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ 4 ਅਕਤੂਬਰ, 1991 ਦਾ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"ਭਾਰਤੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਜੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅੰਤਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ 19 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1991 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਏ ਜਾਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਬੇਅਸਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਬੇਅਸਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਹੁਕਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਮੁੱਖ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਆਉਣਗੇ।

ਐਨ.ਐਮ ਕਸਲੀਵਾਲ, ਜੇ.

ਐਮਐਮ ਪੁੰਡੀ, ਜੇ.

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ,

ਅਕਤੂਬਰ 4, 1991

ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ 5 ਦਸੰਬਰ, 1991 ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੱਡੇ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਮਾਮਲਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 5 ਦਸੰਬਰ, 1991 ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਹੈ: -

“ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਜਿਸਨੇ ਨਵੰਬਰ, 1989 ਵਿੱਚ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਸੰਸਦੀ ਹਲਕੇ-1 ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜੀ ਸੀ, 7 ਨਵੰਬਰ, 1990 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਆਰ.7) ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 17 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1991 (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਆਰ.8) ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਮਾਮਲਾ 28 ਨਵੰਬਰ 1991 ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕਰਨਾ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਇਕੱਲੇ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਅੱਜ ਸ੍ਰੀ ਸਰੀਨ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਪਾਲੀ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਦਿਖਾਈਆਂ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਸ੍ਰੀ ਪਾਲੀ ਵੱਲੋਂ ਦਰਖਾਸਤ ਨਹੀਂ ਦਬਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅੱਜ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ, ਸ੍ਰੀ ਪਾਲੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ 17 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1991 ਦਾ ਹੁਕਮ ; ਦੀ ਬਦਨਾਮੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਮਿਸਟਰ ਐਮ ਐਲ ਸਰੀਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੁਓ ਮੋਟੂ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ Annexure P.9 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

‘ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ’। ਮੈਨੂੰ ਅਯੋਗਤਾ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।’

Capt. Chanan Singh v. The Election Commissioner of India 215
and others (ivi. it. Agnihotri, J.)

ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ, ਧਾਰਾ 10A ਅਤੇ 11 ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ,
ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ: -

ਸੈਕਸ਼ਨ 10.A: ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਨਾ ਭਰਨ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ।

ਜੇਕਰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ-

- (a) ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ
- (b) ਉਸ ਕੋਲ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਵਾਜਬੀਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਉਸਨੂੰ ਅਯੋਗ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।'

ਸੈਕਸ਼ਨ 11: ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਘਟਾਉਣਾ।—ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਧਾਰਾ 8 ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਧਿਆਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਹਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਘਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ, 'ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਚੋਣ ਲੜਨ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੋਣ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੰਭੀਰ ਸਿੱਟੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਚੋਣ ਲੜਨ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਅਤੀਤ ਤੋਂ ਅਦਾਲਤਾਂ। ਅਜਿਹਾ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਲੋੜ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਲੋੜ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਤਰਕ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਜੋ ਨਾਗਰਿਕ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਉਪਾਅ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਤਰਕ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਅਧੂਰਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ

Capt. Chanan Singh v. The Election Commissioner of India 215
and others (ivi. it. Agnihotri, J.)

ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਪਾਅ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਭਰਮ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਹੋਰ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ, ਸਵੇਰੇ 1 ਵਜੇ ਇਹ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹਰ ਅਥਾਰਟੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਤਰਕ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਕਾਰਵਾਈ ਆਪਹੁਦਰੇ ਹੋਣ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕੇਸ ਦੇ ਕਾਰਜ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁਕਮਾਂ ਲਈ ਮਾਈ ਲਾਰਡ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਅੱਗੇ ਰੱਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਜਲਦੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਮਾਈ ਲਾਰਡ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਜਾਂ ਜਲਦੀ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਇੱਛਾ। ਆਰਡਰ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

5 ਦਸੰਬਰ 1991

Sd/-

ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.

(5) ਜਦੋਂ ਇਹ ਕੇਸ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ, ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ 1991 ਦੇ ਸੀ.ਐੱਮ. ਨੰਬਰ 487 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਤਾਜ਼ਾ ਐਲਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੀਬਿਟ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। 22 ਜਨਵਰੀ, 1992 ਨੂੰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਫੁਟਕਲ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਮੁੱਖ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ। ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬਹਿਸ ਚੱਲਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ 23 ਜਨਵਰੀ 1992 ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ 5 ਫਰਵਰੀ

1992 ਨੂੰ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖ ਲਿਆ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਸਦੀ/ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ ਸੀ। 1 ਫਰਵਰੀ, 1992 ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਉਕਤ ਫੁਟਕਲ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ: -

“ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਅਤੇ ਸੁਵਿਧਾ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਫੁਟਕਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਗਾਮੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦੀ/ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਜਿਸ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 25 ਜਨਵਰੀ, 1992 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ 1 ਫਰਵਰੀ, 1992 ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਆਪਣਾ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। 7 ਨਵੰਬਰ, 1990 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਯੋਗਤਾ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਦਾਸਤੀ

ਇਹ ਹੁਕਮ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅੰਤਮ ਦਲੀਲਾਂ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਹੈ[^]।

ਐਕਸ ਐਕਸ

ਐਕਸ

Sd/-

ਐਮ ਆਰ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ, ਜੇ.

Sd/-

ਐਨ.ਕੇ.ਸੋਢੀ, ਜੇ.

31 ਜਨਵਰੀ 1992

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦੋ ਦਲੀਲਾਂ ਉਠਾਈਆਂ ਹਨ: -

- (1) ਕਿ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਏ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ/ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 10A ibid ਅਧੀਨ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਜਾਂਚ, ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਤਰਕਪੂਰਨ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ; ਅਤੇ
- (2) ਕਿ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਮਨਮਾਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖੁਦ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਏ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ

Capt. Chanan Singh v. The Election Commissioner of India 215
and others (ivi. it. Agnihotri, J.)

ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। , ਯਾਨੀ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਤੇ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੁਕਸ ਆਦਿ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ।

(6) ਇਸ ਪਹਿਲੀ ਦਲੀਲ 1 ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਸੀਵਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ, ਭਾਵ, ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਬਹੁਤ ਦੁੱਖ ਝੱਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਮੋਹਰੀ ਕੇਸ ਤੋਂ, ਬੰਬਈ ਦੇ ਪ੍ਰਾਂਤ ਬਨਾਮ ਖੁਸ਼ਾਲਦਾਸ ਐਸ. ਅਡਵਾਨੀ (ਮ੍ਰਿਤਕ ਤੋਂ) ਆਦਿ (1) ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ: -■

“ਜਦੋਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਬਾਹਰਮੁਖੀ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਕਦਮ ਹੋਵੇ, ਬਾਹਰਮੁਖੀ ਤੱਥ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਚਰਿੱਤਰ ਦੇ ਸਮਾਨ ਮਾਮਲੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਫੈਸਲਾ ਅਰਧ -ਨਿਆਂਇਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਆਉਣ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(1) AIR (37) 1950 SC 222.

ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਸਥਾ, ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।”

ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ

Capt. Chanan Singh v. The Election Commissioner of India 215
and others (ivi. it. Agnihotri, J.)

ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਲਈ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋਣ ਲਈ, ਉਹੀ ਅੱਗੇ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: ਹਰੀਨਗਰ ਸੂਗਰ ਮਿੱਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਆਮ ਸਿਮਰ ਝੁਨਝੁਨਵਾਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ (2), ਭਗਤ ਰਾਜਾ v. UOI (3), ਸਹੇਲਾ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (4), ਟੈਸਟੀਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ NM ਦੇਸਾਈ ਸਮਝੌਤਾ ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (5), ਬਖਤਾਵਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਜੀ), ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ v. ਬਖਤਾਵਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (7), ਐਸ.ਐਮ.ਐਲ. ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (8), ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਨਿਊ ਲੇਹੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (9), ਧਰਤਿਪਾਕਰ ਮਦਨ ਲਾਈ ਅਗਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ (10), ਲਕਸ਼ਮੀ ਚਰਨ ਸੇਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਏ.ਕੇ.ਐਮ. ਇਲਾਸਨ ਉਜਮਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (11) ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਐਨਜੀ ਰੰਗਾ ਅਤੇ ਹੋਰ (12)।

(7)ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਹ ਸਵੈ-ਸਿੱਧ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਇਕ, ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਥਾਰਟੀ । ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਦੰਡ ਜਾਂ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ।

- (2) ਏਆਈਆਰ 1901 ਐਸਸੀ 1669
- (3) ਏਆਈਆਰ 1967 ਐਸਸੀ 1606
- (4) AIR 1968 P&H 127 (FB)।
- (5) ਏਆਈਆਰ 1970 ਗੁਜਰਾਤ 1.
- (6) AIR 1971 P&H 220.
- (7) 172 SLR 85 (SC)।
- (8) ਏਆਈਆਰ 1978 ਐਸਸੀ 597.
- (9) ਏਆਈਆਰ 1978 ਐਸਸੀ 851.
- (10) ਏਆਈਆਰ 1987 ਐਸਸੀ 1577।
- (11) ਏਆਈਆਰ 1985 ਐਸਸੀ 1233.
- (12) ਏਆਈਆਰ 1978 ਐਸਸੀ 1609

ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਜੇ.ਐਨ. ਸਿਨਹਾ (13) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਬੰਧ ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਕਲੰਕ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਏ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੀ ਗਈ ਅਯੋਗਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਖੁਦ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਸੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਸੰਸਦ ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ ਸਵੈਚਲਿਤ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਖੁਦ - ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਖਰਚਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਨਾਗਰਿਕ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਚੋਣ ਲੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਚੋਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਜਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 10 ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਧਿਆਨ ਧਾਰਾ 10 ਏ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵੱਲ ਖਿੱਚਣ ਲਈ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਖੁਦ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹੈ, ਯਾਨੀ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਲੇਖਾ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੰਸਦ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਅਗਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਰਥਾਤ, ਧਾਰਾ 11, ਜਿੱਥੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸੰਸਦ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸੀ ਕਿ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਚੋਣ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜੋ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੋਣ ਖਰਚੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਗੇ। ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨਾਂ

ਨੂੰ, ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕਰਨੇ ਹੋਣਗੇ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਵਿਵਾਦ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(8) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦੂਜੀ ਦਲੀਲ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਇਹ ਗਲਤ ਹੁਕਮ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਮਨਮਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਕੈਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਰਿਟਰਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ! ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਿਆਂ ਸਮੇਤ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ, ਪਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਭੇਜੇ ਗਏ ਨੋਟਿਸ ਜਾਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪਤੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜਿਸ ਪਤੇ ਦਾ ਉਸ ਨੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਨਾ ਹੀ ਤਰਕਸੰਗਤ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 11 ਵਿੱਚ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਉਸਦਾ ਡਾਕ ਪਤਾ ਜਵਾਬ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪੈਰਾ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। . ਇਸ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ 7 ਨਵੰਬਰ, 1990 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਉਸ ਦੇ ਪਿੰਡ ਅਤੇ ਪਤੇ 'ਤੇ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਡਾਕ ਰਸੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਹਲਫਨਾਮਾ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਨੋਟਿਸ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡਾਕ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਦਿੱਤੇ ਪਤੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਢੱਕਣ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਟੀ ਉਸ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਫਾਰਮਾ ਫਾਈਲ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਸਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਐੱਸ. ਸੰਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ (14), ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਬਦਲੀ ਗਈ ਸੇਵਾ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਰਾਇਆ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਅੱਗੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਨੋਟਿਸ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ

ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਬਦਲੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਖਬਾਰ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਾਮਲਾ ਸੀ.; ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ. ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਸੰਚਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਪਤੇ, ਭਾਵ ਉਸ ਦੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਸੀ. ਚੋਣ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮਨਮਾਨੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਫਾਈਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਲੇਖਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੁਚੇਤਾ ਕ੍ਰਿਪਲਾਨੀ ਬਨਾਮ ਐਸ.ਐਸ. , ਦੌਲਤ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (15) ਅਤੇ ਐਨ.ਜੀ. ਰੰਗਾ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।) .

(9) ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਵਥਿਕ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜੋ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਲੋੜੀਂਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, 31 ਜਨਵਰੀ, 1992 ਦਾ ਸਾਡਾ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼, ਜੋ ਕਿ 1991 ਦੇ CM ਨੰਬਰ 487 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਕਾਲੀ ਸਟੈਂਡਰਡ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਹੋਣ। ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਸਦੀ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣ ਖੇਤਰ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡੋਲਮਿਨ

ਮਾਨਯੋਗ ਐਸ. ਡੀ. ਅਗਰਵਾਲਾ ਅਤੇ ਐਨ. ਕੇ. ਸੋਢੀ ਜੇ. ਜੇ.
ਮੈਸਰਜ਼ ਸਵਦੇਸ਼ ਰਬੜ ਉਦਯੋਗ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਸਰਦਾਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ।
ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰ. 685 ਆਫ 1993

5 ਜਨਵਰੀ 1994

ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ, 1919— ਧਾਰਾ X - ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ - ਐੱਸ. 91, 79 ਅਤੇ 83— ਕੁਝ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ - ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੁਲੈਕਟਰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਵਿਕਰੀ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ